

Välkommen till en rundvandring vid Kasteelholms slott

Introduktionsmaterial
inför besöket

*Casterholm
Slott*

Slottet har en lång historia

- Vi vet inte exakt när slottet började byggas, men det nämns första gången i skrift år 1388
- Här har många människor bott och arbetat
- Bränder har förstört delar av slottet
- Slottet har haft många uppgifter, det har varit en typ av "huvudkontor" på Åland. Man har styrt över ålänningarna härifrån, och samlat in skatter från folket till kungen
- Slottet har också fungerat bland annat som bostad, fängelse, sädesmagasin och museum

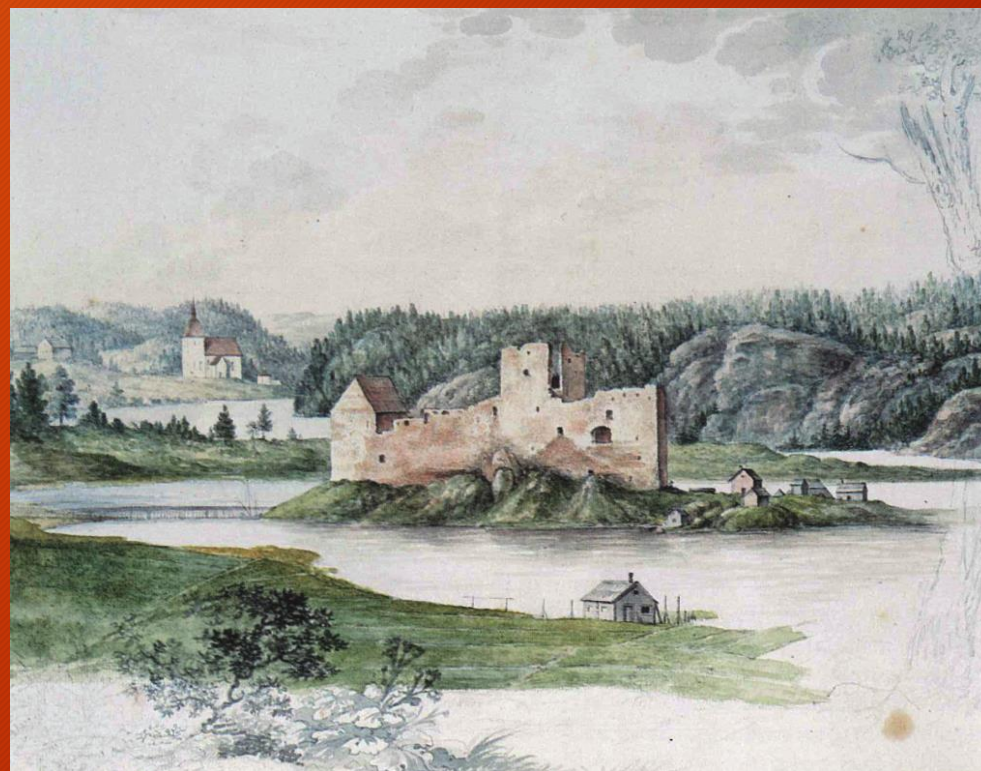
Att fundera över tillsammans:

- Vilka byggnader på Åland, som ännu finns kvar idag, fanns då slottet byggdes?

Slottets placering

- Kastelholm = kastell på holme, slottet på ön
- Marken slottet ligger på har varit en ö, omgärdad av vatten
- Vattenvägar var viktigare än vägar på land då slottet byggdes

Att fundera över tillsammans:
– Varför tror ni att man byggde slottet på en ö?

Tidslinjen

- Slottet omnämns första gången 1388
- Slottet har sin storhetstid under 1500-talet
- Slottets verksamhet avtar på 1630-talet och man slutar bo här
- Slottet används som sädesmagasin 1730-40
- Slottet inhyser ålands första museum 1933-1984

Att fundera över tillsammans:

- Hur länge sedan var det någon bodde i slottet?
- Har slottet någon uppgift idag?

Lilla borggården

- Hur var livet på slottet? Under vissa perioder bodde upp till 100 personer här. Man hade olika sysslor, här fanns bryggerskor, väverskor, murare och timmermän, många hade hand om mat och råvaror
- Här bodde också fogden, han som var anställd av kungen att bestämma över ålänningarna och se till att de betalade in skatt. Under medeltiden räknades barn som vuxna redan då de var 12 – 13 år

Att fundera över tillsammans:

- Om du hade levt på den här tiden, vem hade du varit, och vad hade du jobbat med?

Fängelset

Att fundera över tillsammans:

- Finns det något fängelse i slottet idag?
- Finns det något fängelse på Åland?
- Hur fungerar ett fängelse?

- Eftersom den som bestämde över Åland bodde på slottet, var det ganska logiskt att fängelset skulle finnas i eller i närheten av slottet
- Fängelserummet har varit kallt och fuktigt
- Här har de kvinnor som anklagades för att vara "trollkonor" suttit häktade och fängslade, bland annat Karin Persdotter, som senare dömdes till döden

Kungagemaket uppe i Kuretornet

- Högst uppe i tornet tror man att kungen bodde då han var på besök
- Då fanns det mattor på golv, väggar och i taket. Det var ett sätt att hålla värmen i rummen men gjorde dem även vackra
- Gustav Vasa, hans tredje och sista fru Katarina Stenbock, och hans söner med familjer och följen har bott i Kuretornet
- Kungarna ordnade jaktresor till Kastelholms slott, det var lätt att jaga i kungsgårdens vilthägn

Att fundera över tillsammans:

- Vem tror ni har mer makt, kungen på Gustav Vasas tid, eller en kung idag?

Skyttegången

- Vilken fantastisk utsikt här uppifrån! Vattnet där nere heter Slottssundet, och sitter ihop med innanhavet Lumparn. Hit seglade man från hela Åland, men även från Sverige, Finland, Baltikum och övriga Norden
- Härifrån höll man utkik och då slottet attackerades, man kunde skjuta ner mot anfallet med olika typer av vapen
- Nere i vattnet fanns också ett system av vassa träpålar som var tänkta att spetsa sönder skrovet på anfallande båtar av trä

Att fundera över tillsammans:

- Varför ville någon attackera slottet?

Norra längan

- Uppe i taket finns vapensköldar av alla de personer som (vi vet) har ägt slottet, under de 600 år slottet har funnits
- Vapensköldar började användas redan under forntiden, som skydd mot anfall med spjut, svärd, släggor, pilar, knivar mm
- Under medeltiden blev det populärt att dekorera skölden med en bild som visade vem du var och vilken släkt du tillhörde
- Både släkter, personer, regioner och länder har vapenbilder, än idag

Att fundera över tillsammans:

- Hur ser de olika åländska kommunvapenbilderna ut?
- Var kan du se vapenbilden för Åland, och hur ser den ut?

Mellanvåningen

- Det här "rummet" är uppbyggt efter hur det ser ut på andra svenska slott från 1500-talet
- Fram till början av 1500-talet var ålänningarna katoliker. Under 180 dagar per år fastade man, då fick man inte äta kött. I stället åt man ofta fisk och fiskliknande djur
- Kött åts av bönder efter slakt, men mest av adeln. Vanligast var kött från gris, får och vilt
- Socker var något bara rika människor hade råd med. Socker och kryddor kom till Europa med kolonistörerna av nya världen på 1400-talet

Att fundera över tillsammans:

- Varför tror ni att man åt så mycket fisk?
- Varför var det ovanligt med kött?
- Varför var socker något som bara rika åt?
- Varför är det så vanligt med kött och socker idag?